

Istoria Catedrei de anatomie a omului a USMF Nicolae Testemițanu

Catedra de anatomie a omului a fost înființată în octombrie 1945, concomitent cu transferarea la Chișinău a Institutului de Medicină din Kislovodsk, în baza potențialului uman al căruia a fost fondat Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, actualmente USMF Nicolae Testemițanu.

Pe durata existenței sale au fost parcurse mai multe etape, care fac parte dintr-o istorie universitară și, pentru a înțelege mai bine fenomenul școlii anatomice din R. Moldova, e necesar a face o scurtă incursiune documentară.

Primul titular, fondator al catedrei, care a activat în perioada 1945-1950, a fost profesorul universitar, Om emerit **A. P. LAVRENTIEV** (1898-1958), născut în Vitebsk (R. Belarus) și venit în Moldova din Kislovodsk, specialist în domeniul inervației formațiunilor de țesut conjunctiv, format ca pedagog și anatomist erudit în cadrul celebrei școli de anatomie din Harkov (Ucraina), fondată și condusă de renumitul savant anatomist ucrainean V. P. Vorobiov.

Călăuzit de acesta, A. P. Lavrentiev a activat la Universitatea din Harkov în calitate de preparator (fiind încă student), apoi ca asistent la catedra de anatomie, după care exercită funcția de prosector la Universitatea de medicină din Odesa, condusă de un alt discipol fidel al școlii lui V. P. Vorobiov – N. S. Kondratiev.

Își perfecționează măiestria profesională și cunoștințele la Universitatea din Berlin și Breslau (Wroclaw, Polonia), fondează și conduce catedra de Anatomie a omului a Institutului de Medicină din Sverdlovsk (Ekaterinburg), iar ulterior, este promovat prin concurs în funcție de șef catedră de anatomie a Institutului de Medicină din Kislovodsk.

Printre primele cadre didactice ale catedrei au fost asist. univ. B. Z. Perlin, T. T. Koval și N. M. Volkova-Deineca (1945-1948), aspirantul P. I. Moskalenko (1945-1950), conf. univ. A. A. Șenfain (1946-1950) și asist. univ. V. A. Tkaciuk (1947-1959).

Sub conducerea profesorului A. P. Lavrentiev au fost amenajate noi săli de disecție, un laborator, a fost inițiată activitatea de fondare a muzeului anatomic, pentru care au fost confecționate primele exponate, a fost deschis un cabinet pentru studierea anatomiei radiologice.

În pofida condițiilor extrem de dificile din perioada postbelică, colectivul catedrei era preocupat și de cercetările științifice în domeniul inervației vegetative a viscerelor, de implementarea metodelor macro-, mezo- și microscopice de studiere a morfologiei țesuturilor și organelor etc.

În anul 1950 conducerea catedrei a fost preluată de către conf. univ. **V. Gh. UKRAINSKII** (1950-1951) preocupat de studierea tecilor sinoviale ale tendoanelor din regiunea mâinii.

Următorul titular al catedrei, timp de 3 ani, a fost un alt discipol al academicianului V. P. Vorobiov – profesorul universitar **A. A. OTELIN** (1951-1954), sub îndrumarea căruia au fost implementate și utilizate pe larg atât tehnica de colorare a pieselor anatomice cu albastru de metilen după V. P. Vorobiov, cât și cea de impregnare argentică, în scop de cercetare a inervației pielii, regiunii ileocecale (B. Z. Perlin) etc.

Profesorul A. A. Otelin a contribuit considerabil la edificarea catedrei. Sub conducerea lui au fost elaborate indicații metodice pentru studenți, unificate metodele de disecție, intensificată activitatea de perfecționare a măiestriei profesionale a cadrelor didactice tinere.

Începând cu anul 1951 colectivul catedrei se completează cu lectori tineri, absolvenți ai ISMC: asist. univ. – N. V. Cherdivarenco, G. V. Kucerenco-Vincenko (1951-2018); în 1952 – cu aspiranții V. Jița și A. Popa (1952-1997), asist. univ. – A. L. Kolesnik (1952-1957), L. A. Luneova (1952-1954), M. T. Selin (1952-1954) și Iu. Ia. Muhin (1952-1953), iar în 1954 – aspirantul N. Cereș (din 1957 – asistent universitar).

În 1953 a fost creată filiala Moldovenească a Asociației științifice Unionale a Anomiștilor, Histologilor și Embriologilor (din 2013 – Asociația Obștească Asociația Științifică de Morfologie din Republica Moldova), condusă inițial de profesorul B. Z. Perlin și ulterior, preluată de prof. univ. V. Jița, M. Ștefanet, V. Nacu și I. Catereniuc.

În anii 1954-1956 catedra a fost condusă de prof. univ., Om emerit **Valentina F. PARFENTIEVA**, reprezentanta școlii de chirurgie operatorie și anatomie topografică fondată de profesorul V. N. Șevkunenکو din Leningrad/Sanct-Petersburg, specialist în domeniul angioarhitectonicii glandelor endocrine și a viscerelor.

În această perioadă la catedră sunt inițiate cercetări științifice axate pe problema anatomiei chirurgicale a vaselor sangvine.

O perioadă importantă în activitatea științifico-didactică a catedrei începe odată cu desemnarea la cârma ei a prof. univ. **Vasilii V. KUPRIANOV** (1956-1959) ulterior academician al AȘM din URSS (F. Rusă), laureat al premiului de Stat al URSS, președinte al Societății anomiștilor, histologilor și embriologilor din URSS, redactor-șef al revistei *Архив Анатомии, Гистологии и Эмбриологии*, specialist cu renume în domeniul microcirculației.

Profesorul V. V. Kuprianov a promovat direcții științifice noi atât în domeniul inervației vaselor sangvine și a structurilor de țesut conjunctiv, cât și în problema circulației transcapilare și juxtacapilare la nivel de sistem microcirculator.

În a. 1977 academicianului V. V. Kuprianov, pentru ciclul de lucrări privind problema sistemului microcirculator, i s-a acordat Premiul de Stat.

La aniversarea a 90 de ani *Alma mater*, pentru meritele deosebite îi conferă academicianului V. V. Kuprianov titlul onorific de *Doctor Honoris Cauza* al USMF *Nicolae Testemițanu*.

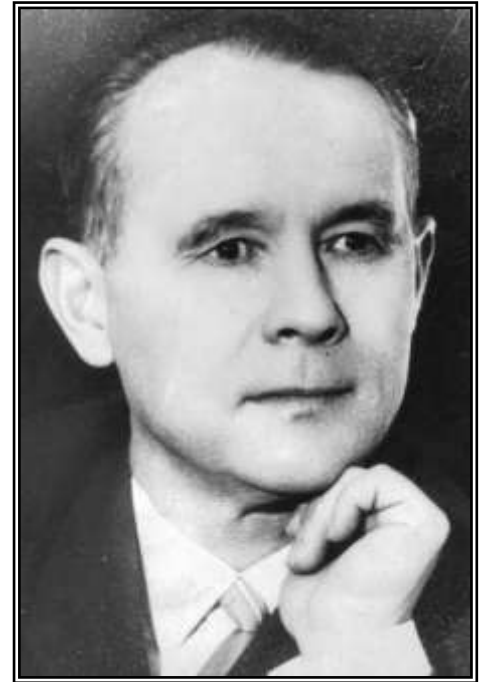
Reprezentant al școlii de anatomie a lui V. N. Tonkov din Leningrad (Sankt-Petersburg) și discipol al lui B. I. Dolgo-Saburov, V. V. Kuprianov a contribuit esențial la activizarea cercetărilor științifice și modernizarea procesului de studiu la disciplină. Ideile științifice ale Domniei sale și-au găsit dezvoltare ulterioară în tezele de dr. în științe medicale realizate de V. Jița (1958), A. Popa (1958), N. Cereș (1961), G. V. Kucerenko-Vincenzo (1961), N. V. Cherdivarenco (1961) și cele pentru titlul de dr. habilitat în științe medicale – B.Z. Perlin (1967), V. A. Tkaciuk (1970), V. Jița (1971), N. V. Cherdivarenco (1977), V. Andrieș (1989).

Activitatea fructuoasă a catedrei a continuat și ulterior, când ghidarea acesteia a fost preluată de conf. universitar **Boris Z. PERLIN** (1959-1987), ulterior dr. habilitat în științe medicale, prof. univ., Om Emerit în știință din RSSM. Sub conducerea Dumnealui colectivul catedrei a realizat cercetări multilaterale în direcția stabilirii legităților morfologice cu privire la inervația periferică a structurilor de țesut conjunctiv și a vaselor sangvine.

B.Z. Perlin a utilizat în premieră la catedră metoda macro-microscopică de disecție fină a pieselor anatomice totale, colorate selectiv cu reactivul Schiff pentru studierea sistemului nervos periferic, a implementat în activitatea științifică și alte metode de evidențiere a structurilor nervoase (de impregnare, histochimice, luminescente).

Sub conducerea prof. univ. B.Z. Perlin au fost susținute 14 teze de doctor în științe medicale și una de doctor habilitat în științe medicale, publicate peste 100 de lucrări

științifice, 2 culegeri, 2 monografii, un ghid de disecție, un ghid în domeniul angioneurologiei etc.

Pentru merite deosebite prof. universitar B.Z. Perlin a fost decorat cu medalia Pentru muncă eroică în Marele război pentru apărarea Patriei, insigna Om eminent al ocrotirii sănătății, diplome de onoare, medalia Veteran al muncii.

Odată cu organizarea facultăților de Stomatologie, Medicină preventivă, Farmacie și creșterea numărului de studenți înmatriculați, a luat amploare procesul de selectare și instruire a cadrelor didactice tinere.

În acest răstimp au fost înscriși în statele de funcții și personal ale catedrei N. Frunțașu (1961-1964), I. V. Kuznețova (1960-1987), A. Nastas (1963-1975), V. Covaliu (1963-1977, 2002-2015), V. Andrieș (1964-2011), M. Casian (1964-1966), M. Arventeva (1964-1966), T. Lupașcu (1965), M. Ștefanet (1965), V. Corduneanu-Covaliu (1965-1995, 2002-2017), D. Didilica-Stratilă (1965-2000), G. Marin-Hâncu (1966), E. G. Sadovaia (1966-1968), I. Bostan (1966-1978), I. Gurițencu (1967-1976), E. Gherghelegiu-Poburnăia (1967), Gh. Nicolau (1969-1973), E. Beșliu-Lopotencu (1970), D. Batâr (1971), T. M. Titova (1974-2017), I. Catereniuc (1980), L. Gurieva-Mazilu (1982-1986), O. V. Belic (1987) etc.

În acea perioadă pregătirea profesională a tinerilor lectori are loc atât prin subordinatură, cât și prin reciclări în cadrul Institutelor de Medicină din Moscova, Sankt-Petersburg, Kiev etc.

În 1965, catedra trece în actualul bloc morfologic. În edificiul nou au fost create condiții optime pentru studierea disciplinei, pentru amenajarea **muzeului anatomic**, care este fața oricărei catedre de Anatomie și instituții de învățământ medical superior.

Noile condiții au făcut posibilă extinderea considerabilă a muzeului anatomic, care se bucură de o mare popularitate.

Cu imagini de o calitate impecabilă a pieselor anatomice confecționate de cadrele didactice – prof. univ. B. Perlin, V. Andrieș, N. Cherdivarenco, M. Ștefanet, I. Catereniuc, conf. univ. G. Vincenzo, E. Gherghelegiu-Poburnăia, T. Lupașcu, E. Lopotencu, asist. D. Stratilă, Z. Zorina etc., în urma investigațiilor științifice realizate și expuse în sălile muzeului, sunt ilustrate multe ediții de specialitate, ieșite de sub tipar în țară și peste hotare, inclusiv renumitele atlase de Anatomia omului (Синельников Р. Д., Синельников Я. Р. Атлас анатомии человека. Т. IV. Москва: Медицина, 1989) și cel al sistemului nervos vegetativ, sub redacția P. I. Lobko (Лобко П. И., Мельман Е. П., Денисов С. Д., Пивченко П. Г. Вегетативная нервная система. Атлас. Минск, 1988), monografiile, manualele și alte lucrări metodico-didactice ieșite din catedră etc.).

Cercetările științifice derulate în această perioadă s-au soldat cu 5 teze de dr. hab. șt. med. – B. Z. Perlin (1967); V. Jița (1971); N. V. Cherdivarenco (1977); V. Andrieș (1988); M. Ștefanet (1998) și peste 30 de teze de dr. șt. med. – N. Frunțașu (1964); I. V. Kuznețova (1965), A. Nastas (1969), M. Chiorescu (1970), V. Andrieș (1970), V. Covaliu (1971), T. Lupașcu (1972), M. Ștefanet (1972), Gh. Nicolau (1973), V. Voloh (1973), D. Batâr (1980), E. Beșliu (1988), E. Poburnăia (1993), I. Catereniuc (1998) etc.

Din 1988 până în 1990, catedra este condusă de conf. univ. **Mihail ȘTEFANEȚ**, actualmente dr. hab. șt. med., prof. univ., Om Emerit, specialist în problemele inervației periostului și cele referitoare la morfologia complexului funiculotesticular.

În perioada sovietică la catedră au fost traduse în limba română două manuale de anatomie (Лысьонков Н.К., Бушкович В.И., Привес М.Г. „Учебник нормальной анатомии человека”; traducători V. Jița, A. Popa, M. Casian, T. Lupașcu și M.P. Сапин

„Анатомия человека” în 2 volume, traducători M. Ștefanеț, T. Lupașcu, D. Batâr), ambele redactate de D. Stahi.

Dr. M. Ștefanеț a depus un efort deosebit întru reorganizarea și mobilarea Muzeului Anatomic, organizarea și amenajarea unei săli de calculatoare, necesare pentru implementarea unor programe de anatomie virtuală.

La inițiativa Dumnealui este deschisă sala de muzeu Anatomia copilului.

Sub conducerea Dr. Ștefanеț M. au fost susținute 2 teze de dr. șt. med. și 3 teze de dr. hab. șt. med.

Sunt de menționat cele trei volume ale manualului „Anatomia omului” (autor – prof. univ. M. Ștefanеț), editate și reeditate în ultimii ani.

În următorii șase ani (1991-1997) catedra a fost dirijată de dr. hab. șt. med., prof. univ., Om Emerit **Vasile ANDRIEȘ**.

Studiile experimentale realizate de Dumnealui, denotă elocvent

prezența conexiunilor multiple între plexurile nervoase ale viscerelor din cavitățile toracică și abdominală, legături, care asigură inervația colaterală a plămânilor și explică, în mare măsură, natura reacțiilor de repercusiune în plămâni după intervențiile chirurgicale asupra organelor abdominale.

Prof. univ. V. Andrieș a publicat peste 240 de lucrări științifice (monografii, manuale, lucrări metodicodidactice, articole și teze), editate în țară și peste hotare.

Prezintă interes manualele de Anatomia Omului și Anatomia capului și gâtului, elaborate în colaborare cu cunoscuți reprezentanți ai școlilor universitare de profil din Oradea și Timișoara (România). Sub conducerea sa au fost susținute 3 teze de dr. șt. med.

În perioada menționată la catedră își încep activitatea tineri asistenți – M. Pleșca (1990-1999), V. Lupu (1990-1993), L. Spataru (1990-1992), A. Vîlcu (1991-1994), G. Certan (1991), Z. Zorina (1991), S. Cheptănaru (1992-2006), A. Covalciuc (1992-1995), A. Antoci-Babuci (1993), N. Lozovan (1993-1995), V. Supciuc (1994-2007), T. Carajia-Botnari (1993), A. Bendelic (1996), A. Ionița (1995-2005), T. V. Hacina (1996), L. Globa (1997).

În anul 1997, în scopul optimizării și profilării procesului didactic la facultățile medicină generală, pediatrie, stomatologie, farmacie și medicină preventivă, în cadrul catedrei sunt create două subdiviziuni: una pentru facultățile de farmacie, stomatologie și medicină preventivă, condusă de prof. universitar **Vasile ANDRIEȘ** și alta – pentru facultățile medicină generală și pediatrie în frunte cu **Mihail ȘTEFANEȚ** (din 1998 dr. hab. șt. med., iar din 2001 – prof. univ., Lucrător Emerit al învățământului public).

Catedrele Anatomia Omului nr.1 și nr.2 au activat separat din 1997 până în 2007, având sediu și bază material-didactică comună.

În acești ani a fost perfectată programa analitică a disciplinei, accentul punându-se pe studiul anatomiei omului viu și aspectului aplicativ al structurilor studiate, au fost elaborate indicații metodice privind anatomia pe viu și chestionare, modernizate formele de evaluare a cunoștințelor, elaborate seturi de teste de control în limbile română, rusă și engleză, create condiții pentru funcționarea grupelor cu predare în limbile franceză și engleză.

Se insistă mult la pregătirea profesională a cadrelor didactice tinere, care sunt instruiți în cadrul catedrei, sub îndrumarea unor profesori experimentați, precum și a reciclărilor la bazele catedrelor de Anatomie a Universităților de Medicină din România – Iași, Cluj-Napoca, București, Târgu-Mureș, Timișoara, Sibiu etc.

Ulterior colectivul profesoral-didactic al catedrei este completat cu noi absolvenți ai *Alma Mater*: S. Brenișter (2007), R. Angheliu (2009), M. Tașnic (2011), I. Stupac (2011-2016).

În anul 2013 șef de catedră este ales prin concurs dr. hab. șt. med., prof. univ. **Iliu CATERENIUC**.

Obiectivele puse în fața colectivului Catedrei în această perioadă sunt implementarea celor mai optime și progresive, din punct de vedere aplicativ, metode de instruire și de evaluare a cunoștințelor studenților, precum și selectarea rațională a informațiilor științifice incluse în procesul de studii, orientate spre îmbunătățirea continuă a calității educației medicale și acumularea de către studenți a cunoștințelor ce le va permite, în viitor să-și desfășoare activitatea profesională la cel mai înalt nivel.

Au fost revăzute și actualizate programele, planurile de studii și chestionarele pentru evaluarea curentă și intermediară a cunoștințelor studenților la toate facultățile (Medicină nr. 1 și nr. 2, Medicină nr. 1,

specialitatea: Sănătate publică, specialitatea: Optometrie și specialitatea: AMG, Stomatologie și Farmacie.

Anatomia aplicată a devenit un imperativ al timpului dictat de metodele performante de diagnostic imagistic. Anatomia de relief, proiecția organelor pe suprafața corpului, studierea secțiunilor transversale a formațiunilor anatomice, principiile generale de studiere a formațiunilor anatomice prin tehnici clinice și paraclinice moderne, anatomia pe viu – toate acestea reprezintă o componentă indispensabilă a studiului morfologiei corpului uman, care ghidează studentul spre o percepere mai aprofundată a legăturilor dintre formă și funcție, contribuind la înlocuirea conceptului static cu unul dinamic în însușirea datelor anatomice.

Din *curriculum*-ul la disciplină au fost excluse unele noțiuni teoretice învechite privind structura formațiunilor anatomice, care nu au valoare esențială în pregătirea profesională a medicului, au fost revăzute cerințele privind importanța aplicativă a unui șir de structuri anatomice, cu un impact practic minor și reprofilate programele de studii conform cerințelor contemporane.

În programele de studii pentru Facultățile de Medicină, Stomatologie și Farmacie au fost incluse modificări ținându-se cont de profilul facultății și aspectul de aplicare practică a cunoștințelor. În acest scop la Facultatea Farmacie și la cea de Stomatologie a fost elaborat un nou curriculum și modificate planurile de studii, deja implementate în a.u. 2014-2015.

Pentru a asigura integrarea programelor de instruire virtuală în *curriculum*-ul disciplinei, la catedră a fost reorganizată **sala de calculatoare**, care astăzi dispune de 16 calculatoare performante, utilizate atât în scop didactic (demonstrarea filmelor video în format 3D pentru instruire virtuală, practic pe toate compartimentele disciplinei), cât și pentru testarea studenților.

Colecția de teste și probleme de situație elaborată la catedră este o premieră în literatura didactică medicală din țară, deoarece toate răspunsurile corecte la ele sunt însoțite de argumente științifice de ultimă oră, pe care acestea se bazează. Ideea și realizarea acestei lucrări îi aparține Dlui T. Lupașcu, conf. univ. Culegerea dată este destinată lucrului individual al studenților, dar poate fi utilizată și de medicii practicieni, precum și de alți specialiști din domeniu în vederea verificării și actualizării cunoștințelor anatomice.

În contextul trecerii la studierea disciplinei anatomia omului în 2 semestre și necesității activizării lucrului extracurricular al studenților, dezvoltarea abilităților de lucru în echipă și autoinstruire, evaluare și autoevaluare a studenților la catedră a fost amenajată o **sală pentru demonstrarea și studierea preparatelor anatomice** (cadavre cu mușchi, vase și nervi disecate, organocomplexe și organe separate, mulaje etc.), care este utilizată în timpul lucrărilor practice conform orarului, cât și, cel mai important, pentru reglementarea lucrului de sine stătător al studenților în orele extra-orar.

Au fost achiziționate cadavre cu mușchii, vasele și nervii disecați, confecționate prin tehnica de plastinare – îmbălsămare polimeră (cu substanțe vâscoase).

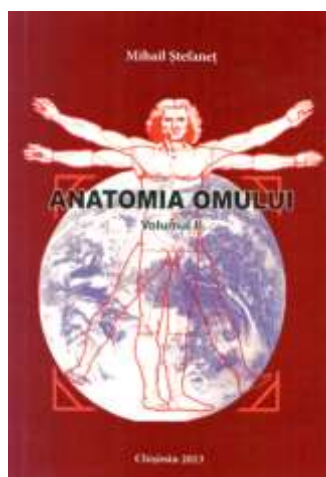
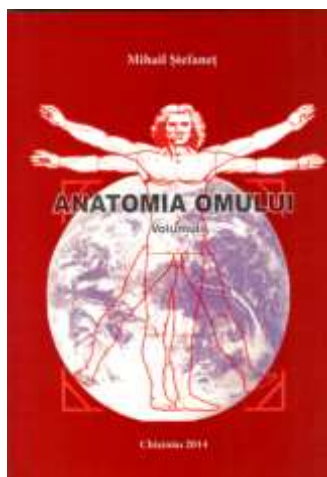

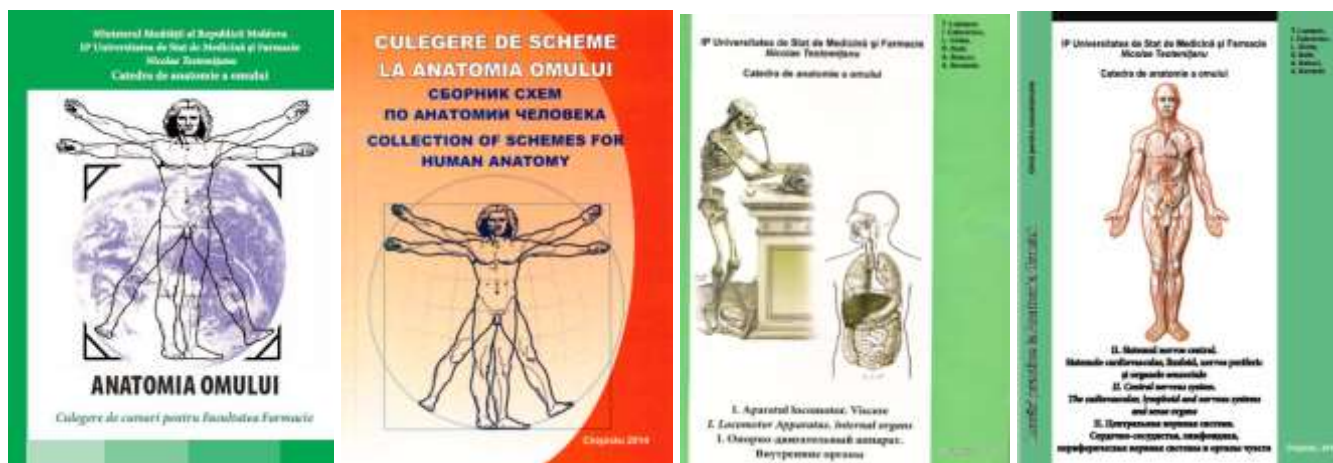
Preparatele anatomice plastinate posedă un șir de calități importante: nu sunt toxice, nu au miros, își păstrează forma și culoarea naturală, sunt foarte demonstrative, pot fi utilizate un timp îndelungat, nu necesită prelucrare suplimentară și capacități pentru păstrare, sunt rezistente, părțile de corp și segmentele membrelor sunt mobile, utilizarea lor este convenabilă în aspect financiar.

În cadrul proiectului de creare a CUSIM, pentru asigurarea procesului didactic, a fost procurat un număr impunător de mulaje a diferitor organe folosite cu succes în procesul didactic și la evaluarea cunoștințelor pe parcurs.

Aceste direcții progresive în organizarea procesului didactic sunt elucidate în lucrările metodicodidactice publicate în ultimii ani de către cadrele didactice ale catedrei: manuale, ghiduri pentru lucrări practice la Anatomia omului (sem. I-II), culegeri de cursuri, culegere de scheme la anatomia omului, culegeri de teste și probleme de situație la anatomia omului etc., care au menirea de a facilita pregătirea studenților pentru lucrările practice, de a implementa metodologii contemporane de instruire și de a verifica și aprofunda cunoștințele acestora în domeniul anatomiei și care se bucură de succes în rândurile studenților.

Este de remarcat indicația metodică specială, pentru autoinstruire și autoevaluare, elaborată de personalul catedrei în scopul valorificării lucrului individual al studenților, coordonării și unificării procesul educațional, care este editată pe suport de hârtie, la începutul fiecărui semestru (Lucrări practice la Anatomia Omului / Workbook in Human Anatomy / Практические занятия по анатомии человека (Ghid pentru autoinstruire / Guide for self-studying / Пособие по самоподготовке. Vol. I-II).

Pentru lucrul de sine stătător sunt create condiții de implicare a studenților în disecția mușchilor, vaselor și nervilor, a organelor etc., atât în timpul orelor practice, cât și în cadrul **Cercului științific**, condus în diferite perioade de timp de către asistenta V. A Tkaciuk, conf. univ. T. A. Iastrebova, A. Popa, T. M. Titova, E. Lopotencu, V. T. Supciuc, prof. univ. T. Hacina și, actualmente, de către prof. univ. O. Belic.

Aici tinerii cercetători fac primele tentative de aplicare a metodelor de investigare anatomică, studiază variantele și anomaliile de dezvoltare a organelor, vaselor sangvine și ale nervilor, vascularizația și inervația formațiunilor anatomice, anatomia pe viu etc., obțin experiența necesară în elaborarea rapoartelor și studiilor științifice, participă activ la lucrările congreselor, conferințelor și simpoziunilor științifice din țară și de peste hotare, publică lucrări științifice.

În muzeul catedrei sunt expuse multe din piesele anatomice confecționate de studenți.

O prioritate este **Muzeul Anatomic**, în care sunt create condiții optime atât pentru studiul teoretic și practic al anatomiei, cât și pentru popularizarea cunoștințelor referitoare la structura corpului uman.

Muzeul catedrei de Anatomie, dispune de una din cele mai valoroase și impunătoare colecții de piese anatomice unice (cca 2000 de exponate), expuse în **5 săli spațioase (Aparatul locomotor; Viscere; Sistemul nervos central; Vase și nervi; Anatomia copilului)**, fiind unul din puținele de acest gen din Europa, înalt apreciate de numeroși specialiști de peste hotare, care l-au vizitat.

La inițiativa prof. I. Catereniuc se desfășoară o muncă migăloasă de organizare și îmbogățire a muzeului cu noi exponate, fondul căruia este permanent reînnoit și completat cu noi piese. În curs de realizare este **Catalogul electronic al exponatelor anatomice** din Muzeu, plasat pe pag. WEB a Catedrei.

În ultimii ani, colectivul profesoral-didactic al catedrei s-a completat cu noi absolvenți ai *Alma Mater*: Pașa D. (2013) Stegarescu Ion (2014), Vrabii Vitalie (2015), Gînju Nadia (2016), Ursu Alexandru (2017), Negarî Nadejda (2017).

De la fondare și până în prezent tematica științifică a catedrei a vizat studierea inervației periostului oaselor, capsulelor și ligamentelor diferitor articulații, cât și a lepto- și pahimeningelui, inervația formațiunilor de țesut conjunctiv și a vaselor sangvine magistrale, precum și a celor ale unor organe interne în normă și patologie; în experiențe pe animale de laborator s-a studiat influența sarcinii fizice dozate, a hiper- și hipochineziei și a oxigenării hipobarice.

După 1997 activitatea științifică la catedră a luat o amploare vertiginoasă – au fost susținute 4 teze de doctor habilitat în științe medicale (M. Ștefanet, 1998, I. Catereniuc, 2007, O. Belic, 2017, T. Hacina, 2017) și 6 teze de doctor în științe medicale (I. Catereniuc, 1998, V. Supciuc, 2000, G. Certan, 2003, V. Focșa, 2003, T. Hacina, 2004, O. Belic, 2005).

La momentul actual în doctorantură își fac studiile asist. univ. Babuci A., Bendelic A., Pașa D., Tașnic M., Zorina Z., Anghelie R., Vrabii V., Stegarescu I., Globa L., Negarî N.

Pentru a crea condiții mai bune de a efectua cercetări științifice a fost amenajat un laborator morfologic, care este înzestrat cu utilaj și echipament corespunzător.

Odată cu trecerea anilor, interesele științifice ale corpului științifico-didactic al catedrei, conform cerințelor timpului, s-au extins.

Treptat se cristalizează **direcția principală a cercetărilor științifice**: Inervația formațiunilor de țesut conjunctiv în normă și patologie.

Morfologia elementelor para-, periviscerale și perivasculare. Specificul sistemului ligamentar al organelor interne și proprietățile lor biomecanice, particularitățile morfofuncționale ale diferitor organe și sisteme în perioadele critice ale dezvoltării postnatale. Variabilitatea anatomică individuală, corelații și particularități morfoclinice ale vaselor sangvine și nervilor periferici.

În prezent catedra întreține relații de colaborare didactico-științifică fructuoasă cu colegii de la catedrele similare ale Universităților de Medicină din multe state din CSI și Europa (Minsk, Grodno, Vitebsk, Cernăuți, Kiev, Ivano-Francovsk, „Carol Davila” din București, „Gr.T. Popa” din Iași, Constanța, Cluj-Napoca, Timișoara, Moscova, Smolensk, Varna, Tbilisi etc).

Un rol semnificativ în viața cotidiană a catedrei îi revine **personalului auxiliar** (preparatori, laboranți, laboranți superiori), componentă indispensabilă a activității integrale a catedrei, ajutorul și susținerea căruia o simte fiecare membru al corpului profesoral didactic.

Din cadrele auxiliare care au adus un aport vizibil în desfășurarea activității didactico-științifice a catedrei menționăm: preparatorul superior I. D. Popazov (1946-1976), șef muzeu, laborant superior A. V. Leșcenko (1959-1977), laborant superior L. P. Stasieva, laborant superior V. Ceban, preparator/pictoriță M. Lupu, laborant M. A. Savina, preparator A. Ababieva, laborant superior Cleopatra V. Ciornaia-Leonidova, laborant superior V. Bondarenco, laborant superior V. Șevciuc, preparator V. V. Sobețkaia(1964-1985), laborant superior E. M. Koblik-Zelțer (1968-1989), laborant L. N. Samoșina (1967-1989), laborant superior M. L. Serbova (din 1972), laborant superior N. Bujoreanu (din 1972), laborant superior D. Pâslari (1973-1995), șef muzeu, laborant superior J. I. Pavlenko (din 1977), laborant A. Popa (1987-1990), laborant T. Romanenko (1991-1995), laborant R. Frumusachi (1991-1995), preparator V. N. Burlacic (1991-1995), preparator P. Stratilă (1993-1996), laborant L. Balan (din 1993), preparator P. Stețenco (din 1997), laborant L. Poiana (1996-2003), laborant G. I. Drotieva (1999-2001), preparatori E. Popa (din 2017) și Z. Timotin (din 2017).